

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld), 11 aug. 1950

Naar aanleiding van Uw 374 behelzende een brief van Hatta, waarvan de strekking is dat de Kortenaer als afgevoerd van de lijst van steunschepen moet worden beschouwd, moge ik U mededelen, dat het mij voorkomt, dat deze brief nadere overweging verdient. U zoudt dus aan Hatta kunnen mededelen, dat de Nederlandse Regering deze brief ontvangen heeft en zich daarover beraadt en op korte termijn zal antwoorden. Mijn bedoeling is de brief in de Ministerraad van Maandag a.s. ter sprake te brengen en na afloop van de Ministerraad U het antwoord te seinen. Deze procedure heeft het voordeel, dat de gemoederen tot rust kunnen komen, indien zich althans geen nieuwe incidenten voordoen.

Mijn aanvankelijke gedachtengang gaat in de navolgende richting. Kwestieus is tussen de Indonesische en Nederlandse Regering of het dirigeren van de Kortenaer naar Makassar in strijd is met geest en strekking van de RTC-overeenkomsten. Hierin kan alleen het advies van de UNCI uitkomst geven. Is dit advies voor ons gunstig, dan is er geen reden voor Hatta om op afvoer van de lijst van steunschepen ten aanzien van de Kortenaer aan te dringen. Indien het advies ongunstig is, zou er reden zijn om de RVSI indien zij daarop bepaald blijft aandringen een zekere voldoening te geven door de Kortenaer af te voeren. Ook dan echter zal de Kortenaer eerst zo nodig moeten terugkeren naar de Marinebasis Surabaya. Het lijkt mij n.l. in ieder geval onjuist te zeggen, dat de Kortenaer niet meer valt onder de RTC-overeenkomsten. Volgens art. 6 van de Marine-overeenkomst bedraagt de termijn waarbinnen de Ned. zee strijdkrachten uit Indonesië worden teruggetrokken een jaar. Gedurende 1950 verblijft de Kortenaer dus regelmatig in Indonesië en heeft ingevolge art. 29 van die overeenkomst toegang tot de basis.

Gaarne ontvang ik Uw mening met betrekking tot het bovenstaande, opdat ik daarvan in de Ministerraad op Maandag a.s. kan melding maken.

Uit Uw overige mededelingen bemerk ik, dat men de oud-KNIL-militairen uit Makassar wil afvoeren. Ik juich dit toe, al vraag ik mij af waarheen zij afgevoerd zullen worden. Ik neem aan, dat men daarvoor een andere plaats in Indonesië zoekt. In geen geval zouden zij naar Nieuw-Guinea kunnen komen, daar de Ambonezen, die daar uit anderen hoofde vertoeven, ons reeds last genoeg baren en bovendien dit tot verwickelingen aanleiding zou kunnen geven in verband met de nabijheid van Ambon.

Van Straten blijkt aan te dringen op prioriteit bij de afvoer van Nederlanders uit Makassar. Kan aan zijn verzoek worden voldaan? Ik geloof dat onder de huidige omstandigheden dit wel uiterst gewenst is. Zoals U zich herinnert, hebben wij hierop reeds vroeger aangedrongen. Zie o.m. Götzen 81.

Omtrent de oorzaak van de ongeregelde heden te Makassar wordt van Indonesische zijde alleen gewag gemaakt van het neerhalen van rood-witte vlaggen bij de KL-kampementen en het doodschieten van een Apris-officier. Hoe zeer deze feiten te betreuren zijn, kunnen zij toch niet een bovendien niet aangekondigde actie als heeft plaatsgehad rechtvaardigen. In dit verband verdient het opmerking, dat ook de Ned. vlag, die door Van Straten gevoerd wordt, is onteerd. Ik geloof niet, dat wij op dit detail van het geheel van gebeurtenissen de aandacht moeten vestigen, tenzij dit in verband met andere omstandigheden gewenst mocht zijn.

Het zal U gebleken zijn, dat Nikijuluw zich met de affaire Makassar niet heeft bemoeid. Blom seint U over het geval Nikijuluw meer uitvoerig.

Met de veranderingen, die U in de brief, voorgesteld bij mijn 211 hebt aangebracht, ga ik geheel accoord.